

ΚΥΠΡΟΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟ ΕΓΓΡΑΦΟ

Τις συγκλίσεις και τις αποκλίσεις στο Κυπριακό φέρνει στο φως το έγγραφο των διακοινοτικών συνομιλιών που αποκαλύπτουν «ΤΑ ΝΕΑ»

Χάσμα για εποίκους και περιουσιακό, διαφωνίες στις εξουσίες

ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑ ΠΕΛΩΝΗ

Χάσμα για τους εποίκους και το περιουσιακό, αποκλίσεις στις επιμέρους εξουσίες (συνιστώσων πολιτειών) και στις αρμοδιότητες της κεντρικής κυβέρνησης, αλλά και συγκλίσεις σε θέματα που αφορούν την εκτελεστική και νομοθετική εξουσία της ενωμένης Κύπρου καταγράφει το απόρρητο έγγραφο με το περιεχόμενο των διακοινοτικών συνομιλιών από τις 6 Μαΐου μέχρι τις 25 Ιουνίου, το οποίο αποκαλύπτουν «ΤΑ ΝΕΑ».

Όπως προκύπτει από το έγγραφο με τη συγκριτική σύνοψη των

Στις 18 του μηνός οι διαπραγματευτές των δύο πλευρών έχουν ορίσει ειδική συνάντηση

προτάσεων που έχουν καταθέσει οι δύο πλευρές μέσα σε δύο μήνες διαπραγματεύσεων, οι περισσότερες προτάσεις κινούνται πάνω στην πεπατημένη σχετικών προβλέψεων του σχεδίου Ανάν, αν και με βελτιώσεις από την ελληνοκυπριακή πλευρά που φαίνεται να πατούν πάνω στην πρόταση Γκάλι του 1992.

Παρότι, όπως προβλέπει η Κοινή Διακήρυξη στην οποία συμφώνησαν τον περασμένο Φεβρουάριο ο Νίκος Αναστασιάδης και ο Ντερβίς Ερογλου, η διαπραγμάτευση όλων των πτυχών του Κυπριακού είναι αλληλοσυνδεόμενη, η τουρκοκυπριακή πλευρά επιχειρεί να παρακάμψει τη συζήτηση για το εδαφικό, την

ασφάλεια και τις εγγυήσεις, καθώς και την ουσιαστική συζήτηση για το θέμα των εποίκων.

Στις προτάσεις που έχουν κατατεθεί, από την επανεκκίνηση των συνομιλιών στις 6 Μαΐου μέχρι και την 25η Ιουνίου, και προκύπτουν από το έγγραφο που έχουν στη διάθεσή τους «ΤΑ ΝΕΑ» δεν υπάρχει επίσης αναφορά περί ενιαίας κυριαρχίας ούτε αναφορές περί απαγόρευσης ένωσης ή απόσχισής, οι οποίες υπήρχαν στο σχέδιο Ανάν.

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ. Βελτιωμένες σε σχέση με τις προβλέψεις του σχεδίου Ανάν είναι οι προτάσεις των Ελληνοκυπρίων για την εκτελεστική εξουσία, καθώς φαίνεται ότι αντλούν περισσότερο από το σχέδιο Γκάλι που είχε κατατεθεί το 1992 και λιγότερο από το σχέδιο Ανάν, το οποίο δημιουργούσε (με τον θεσμό του συλλογικού Προεδρείου) μια αποδυναμωμένη εκτελεστική εξουσία χωρίς ουσιαστικές αρμοδιότητες. Σε γενικές γραμμές, οι παροικούντες την Ιερουσαλήμ γνωρίζουν ότι κανένα σχέδιο στο ομοσπονδιακό πρότυπο δεν θα προωνηθεί ένα ισχυρό κεντρικό κράτος. Ωστόσο, παρά την εμμονή της τουρκοκυπριακής πλευράς να δοθεί περισσότερη εξουσία στις δύο κοινότητες (συνιστώσες πολιτείες) αντί της κεντρικής κυβέρνησης, η εικόνα που προκύπτει από τις κατατεθείσες προτάσεις είναι καλύτερη από αυτήν που προέκυπτε από το σχέδιο Ανάν, εφόσον βέβαια η τουρκοκυπριακή πλευρά συναίνεσει στις ελληνοκυπριακές προτάσεις.

Η πρόταση της ελληνοκυπριακής πλευράς προβλέπει την εκλογή προέδρου της ενωμένης Κύπρου με καθολική ψηφοφορία και με απόλυτη πλειοψηφία. Η πρόταση είναι έτσι διατυπωμένη ώστε ο πρόεδρος να είναι Ελληνοκύπριος, παρά το γεγονός ότι η άλλη πλευρά θέλει χωριστές εκλογές στις δύο κοινότητες για την εκλογή προέδρου και αντιπροέδρου. Κατά τα λοιπά, από τις κατατεθείσες προτάσεις δεν αλλάζει η αναλογία της αντιπροσώπευσης των δύο κοινοτήτων, η οποία ακολουθεί τον κανόνα 3 προς 1. Ωστόσο, όπως και στο σχέδιο Ανάν, επανέρχεται το θέμα του βέτο. Συγκεκριμένα, η τουρκοκυπριακή πρόταση για τη λήψη αποφάσεων στο υπουργικό συμβούλιο όταν δεν υπάρχει συναίνεση είναι να λαμβάνονται οι αποφάσεις με απλή πλειοψηφία, απαιτεί όμως αυτή να περιλαμβάνει δύο μέλη από κάθε κοινότητα (έναντι του ενός μέλους που προτείνει η ελληνοκυπριακή πλευρά).

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ. Ολα αυτά, βέβαια, μένει να φανούν καθώς τις επόμενες ημέρες οι διαπραγματευτές των δύο πλευρών Ανδρέας Μαυρογιάννης και Κουντρέτ Οζερσάι αναμένεται να ξαναβρεθούν, ενώ στις 18 Ιουλίου έχουν ορίσει ειδική συνάντηση. Παράλληλα ο τουρκοκύπριος ηγέτης Ντερβίς Ερογλου αφήνει ανοιχτό το ενδεχόμενο για υιοθέτηση μέτρων οικοδόμησης εμπιστοσύνης, σημειώνοντας ωστόσο ότι τίποτα δεν μπορεί να υποκαταστήσει μια συνολική διευθέτηση.

Ο πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Νίκος Αναστασιάδης (δεξιά) και ο τουρκοκύπριος ηγέτης, Ντερβίς Ερογλου μιλάνε στους δημοσιογράφους μετά το τέλος της άτυπης συνάντησης που είχαν σε εστιατόριο στα όρια της νεκρής ζώνης στη Λευκωσία

ΑΠΕ ΜΠΕ ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑ ΠΕΛΩΝΗ

Ασυμφωνία για τους

ΜΕΓΑΛΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ απόψεων απεικονίζει το έγγραφο και στο ζήτημα των φυσικών πόρων. Η ελληνοκυπριακή πλευρά σημειώνει ότι οι φυσικοί πόροι, χερσαίοι και υπεράκτιοι, συμπεριλαμβανομένων της ενέργειας, των υδάτινων και ορυκτών πόρων (κανονισμοί, αδειοδότηση, επίβλεψη, έσοδα), καθώς και οι θαλάσσιες ζώνες (χωρικά ύδατα, συνορεύουσες ζώνες, ΑΟΖ, υφαλοκρηπίδα) αποτελούν αρμοδιότητα της ομοσπονδιακής κυβέρνησης. Στον αντίποδα, οι Τουρκοκύπριοι επιθυμούν οι φυσικοί πόροι (δεν διευκρινίζεται αν εννοούν και την ενέργεια) να αποτελούν αρμοδιότητα των συνιστώσων πολιτειών. Πάντως,

Μετά τη διαπραγμάτευση το εδαφικό, λέει η τουρκοκυπριακή πλευρά

Για το εδαφικό η τουρκοκυπριακή πλευρά υποστηρίζει ότι θα πρέπει να συζητηθεί μετά την ολοκλήρωση της διαπραγμάτευσης, προκειμένου να μην προκληθεί αναστάτωση στον πληθυσμό. Το επιχείρημα δεν γίνεται αποδεκτό από την ελληνοκυπριακή πλευρά,

η οποία αρνείται να αφήσει για το τέλος ζητήματα που αφορούν άμεσα τους πολίτες. Παράκαμψη επιχειρούν οι Τουρκοκύπριοι και για το θέμα της ασφάλειας και των εγγυήσεων, υποστηρίζοντας ότι θα πρέπει να συζητηθούν μόνο στο πλαίσιο πολυμερούς διάσκεψης.

ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΟΙ

Θέλουν κυπριακή ιθαγένεια σε όλους

ΣΤΟ ΑΚΑΝΘΩΔΕΣ ΘΕΜΑ των εποίκων, η τουρκοκυπριακή πλευρά επιμένει ότι δεν υπάρχουν έποικοι και ότι έχουν ενσωματωθεί στην τουρκοκυπριακή κοινότητα. Οι Τουρκοκύπριοι κάνουν μάλιστα διαχωρισμό ανάμεσα στους υπηκόους της ΤΔΒΚ, που θεωρεί ότι θα πρέπει να καταστούν αυτοδικαίως υπήκοοι της ενωμένης Κύπρου, και τους λοιπούς κατοίκους της ΤΔΒΚ, των οποίων των καθεστώθ θα εξελιχθεί με βάση τον νόμο περί ιθαγένειας.

Το ζήτημα των εποίκων πάντως αντιπαρέχονται οι Τουρκοκύπριοι και στην πρόταση που έχουν καταθέσει για την ιθαγένεια. Οι Τουρκοκύπριοι προτείνουν την απόδοση της κυπριακής ιθαγένειας σε όλους τους «πολίτες» των δύο πλευρών. Σε αυτούς περιλαμβάνονται όσοι κατείχαν κυπριακή ιθαγένεια πριν από το 1963 και οι απόγονοί τους, όσοι απέκτησαν ιθαγένεια μετά το 1963, καθώς και οι σύζυγοι και τα παιδιά αυτών. Εμμέσως πλην σαφώς, δηλαδή, σε όλους τους εποίκους.

Στο ίδιο σημείο η τουρκοκυπριακή πλευρά επισημαίνει ότι η απόδοση εσωτερικής ιθαγένειας θα αποδίδει και εκλογικά δικαιώματα, κυρίως εκ των οποίων το εκλογικό δικαίωμα για την Κάτω Βουλή, ενώ θέτει ως προϋπόθεση για την απόδοση τουρκοκυπριακής ιθαγένειας και σε Ελληνοκυπρίους το

Σπάνια επίδειξη ειλικρίνειας με την παραδοχή ότι έχουν γίνει αδικίες με τις ιδιοκτησίες των Ελληνοκυπρίων

κριτήριο της γλώσσας. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η αναφορά ότι «καθεστώς μόνιμης διαμονής θα συνεπάγεται και πολιτικά δικαιώματα σε τοπικές και ευρωπαϊκές εκλογές». Από την πρόταση απουσιάζει η αναφορά σε εθνικές εκλογές. Και όχι τυχαία, αφού το συγκεκριμένο σημείο αφορά τους Ελληνοκυπρίους που μπορεί να διαμένουν στην τουρκοκυπριακή πλευρά.

Στο περιουσιακό, το χάσμα των δύο πλευρών μοιάζει αγεφύρωτο. Η ελληνοκυπριακή πλευρά δηλώνει ότι το δικαίωμα της ιδιοκτησίας είναι αδιαπραγμάτευστο και αποδέχεται εναλλακτικές επιλογές μόνο σε περίπτωση όπου κρίνεται πρακτικά αδύνατη η πλήρης αποκατάσταση. Σε κάθε περίπτωση, σημειώνει ότι η τελική επιλογή παραμένει στον ιδιοκτήτη, ενώ θέτει ως προϋπόθεση για συμφωνία τη μάλλον μαξιμαλιστική πρόταση για επιστροφή 60% ελληνοκύπριων προσφύγων (περίπου 100.000) υπό ελληνοκυπριακή διοίκηση.

Η ΠΑΡΑΔΟΧΗ. Στον αντίποδα, η τουρκοκυπριακή πλευρά θέλει να δοθεί προτεραιότητα στους χρήστες προκειμένου να μετακινηθεί ο μικρότερος δυνατός αριθμός. Σε μια σπάνια επίδειξη ειλικρίνειας, πάντως, οι Τουρκοκύπριοι παραδέχονται ότι έγιναν αδικίες με την επισήμανση ότι δεν πρέπει «να διορθωθούν αδικίες του παρελθόντος με νέες αδικίες».

Αποσπάσματα από το απόρρητο έγγραφο με το περιεχόμενο των διακοινοτικών συνομιλιών για το Κυπριακό. Αριστερά οι θέσεις της ελληνοκυπριακής και της τουρκοκυπριακής πλευράς για το θέμα της διακυβέρνησης και δεξιά για το περιουσιακό

Α. Διακυβέρνηση	
Εκτελεστική Εξουσία	
Πρόταση ΕΚ πλευράς	Πρόταση ΤΚ πλευράς
Εκτελεστική Δομή. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος θα προέρχονται από διαφορετικές συνιστώσες πολιτείες	Εκτελεστική Δομή. Η Προεδρία θα αποτελείται από δύο μέλη (ένα ΕΚ και ένα ΤΚ) τα οποία θα εναλλάσσονται εκ περιτροπής στη θέση του Προέδρου με αναλογία 4:2.
Εκλογή Προέδρου και Αντιπροέδρου. Κάθε πολίτης της ενωμένης Κύπρου θα μπορεί να είναι υποψήφιος για μια από αυτές τις δύο θέσεις. Ο πρόεδρος θα εκλέγεται με καθολική ψηφοφορία και με απόλυτη πλειοψηφία (50%+1 ψήφοι).	Εκλογή Προέδρου και Αντιπροέδρου. Το ΕΚ μέλος της Προεδρίας θα εκλέγεται από την ΕΚ κοινότητα και το ΤΚ μέλος από την ΤΚ κοινότητα, μέσω ξεχωριστών και παράλληλων εκλογών.

Περιουσιακό	
Πρόταση ΕΚ πλευράς	Πρόταση ΤΚ πλευράς
Δικαίωμα ιδιοκτησίας αδιαπραγμάτευστο, συζήτηση μόνο για επιλογές αποκατάστασης. Υποχρεωτικές εναλλακτικές επιλογές μόνο σε περίπτωση όπου κρίνεται πρακτικά αδύνατη η πλήρης αποκατάσταση. Σε κάθε περίπτωση, τελική επιλογή παραμένει στον ιδιοκτήτη. Ανάγκη απογραφής περιουσιών υπό διεθνή εποπτεία. Εφαρμογή Αρχών Pinheiro. Προϋπόθεση η επιστροφή 60% ΕΚ προσφύγων (100,000) υπό ΕΚ διοίκηση.	Προτεραιότητα στους χρήστες προκειμένου να μετακινηθεί ο μικρότερος δυνατός αριθμός. Να μην διορθωθούν αδικίες παρελθόντος με νέες αδικίες. Μόνιμοι περιορισμοί (ποσοστώσεις) στο δικαίωμα εγκατάστασης και ιδιοκτησίας των Ε/κ σε κάθε κοινότητα στην Τ/κ ΣΓΠ. Η λύση θα διευθετήσει το Περιουσιακό και θα νομιμοποιήσει αυτή την διευθέτηση. Αρχές Pinheiro δεν έχουν εφαρμογή σε περίπτωση Κύπρου.

ΑΓΚΑΘΙ ΟΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ

Ζητούν αναγνώριση άνευ προϋποθέσεων

ΙΔΙΑΙΤΕΡΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ παρουσιάζει η τουρκοκυπριακή πρόταση σχετικά με τις «παλαιές πράξεις» (συμφωνίες που έχουν ήδη υπογραφεί και αποτελούν εσωτερική έννομη τάξη στην τουρκοκυπριακή πλευρά) καθώς η τουρκοκυπριακή πλευρά, όπως και στο σχέδιο Ανάν, ζητεί την αναγνώριση ισχύος οποιασδήποτε προηγούμενης πράξης άνευ προϋποθέσεων. Σημειώνεται ότι η ελληνοκυπριακή πλευρά δεν έχει καταθέσει καμία πρόταση για το συγκεκριμένο ζήτημα. Εξειδικεύοντας οι Τουρκοκύπριοι σημειώνουν ότι θέματα ιθαγένειας, μετανάστευσης, περιουσιών, διεθνών συνθηκών και υφιστάμενων χρεών θα διευθετηθούν από τη συμφωνία λύσης. Πάντως, στις παλαιές πράξεις συμπεριλαμβάνονται ζητήματα όπως η τουρκοκυπριακή ιθαγένεια, την οποία οι Τουρκοκύπριοι έχουν αποδώσει στους εποίκους, αλλά και η συμφωνία οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας που συνήψε η ΤΔΒΚ με την Τουρκία τον Σεπτέμβριο του 2011.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το θέμα των

διεθνών συμφωνιών και δη το δικαίωμα των κοινοτήτων (συνιστώσες πολιτείες) να υπογράφουν διεθνείς συμφωνίες εμπεριέχεται και στις τουρκοκυπριακές προτάσεις για τις αρμοδιότητες της κεντρικής κυβέρνησης. Αν και η τουρκοκυπριακή πλευρά φαίνεται να ενδιαφέρεται μόνο για τις σχέσεις με την Ευρωπαϊκή Ένωση - σε

Οι Ελληνοκύπριοι θέλουν οι διεθνείς συμφωνίες να είναι αρμοδιότητα της κεντρικής κυβέρνησης και όχι των κοινοτήτων

αντίθεση με την ελληνοκυπριακή που θέλει η εξωτερική πολιτική, οι εξωτερικές σχέσεις και οι σχέσεις με την ΕΕ να αποτελούν αρμοδιότητα της κεντρικής κυβέρνησης και όχι των συνιστωσών πολιτειών - ζητεί, κατά πιστή αντιγραφή του σχεδίου Ανάν, οι συνιστώσες πολιτείες να έχουν δικαίωμα σύναψης διεθνών συμφωνιών στους τομείς αρμοδιοτήτων τους και στην αμυντική πολιτική. Αν και αναγνωρίζεται από την

τουρκοκυπριακή πλευρά ότι οι εξωτερικές σχέσεις αποτελούν αρμοδιότητα της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, παρ' όλα αυτά επιδιώκει «αποφάσεις εξωτερικής πολιτικής που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιότητας των συνιστωσών πολιτειών να προϋποθέτουν τη συμφωνία τους, ενώ αποφάσεις που επηρεάζουν αρμοδιότητές τους θα λαμβάνονται κατόπιν διαβούλευσης με τη συμβολή της Κοινής Επιτροπής Εξωτερικών Σχέσεων».

Διπλωματικές πηγές σημείωναν ότι η εν λόγω πρόταση, η οποία δίνει μάλλον μαξιμαλιστικές εξουσίες στις συνιστώσες πολιτείες, δεν ακολουθεί το ελβετικό αλλά το γερμανικό πρότυπο των Lander, τα οποία μπορούν να υπογράφουν διεθνείς συμφωνίες που το ομοσπονδιακό κράτος επικυρώνει. Ωστόσο, στις αρμοδιότητες της κεντρικής κυβέρνησης οι Τουρκοκύπριοι έχουν συμπεριλάβει τη διεθνή ναυσιπλοΐα, τα χωρικά ύδατα, τις συνορευόμενες ζώνες, την ΑΟΖ και την υφαλοκρηπίδα, θέματα, τα οποία προτείνουν να ρυθμίζονται με ειδική πλειοψηφία.

Φυσικούς πόρους

στη σχετική πρόταση της ελληνοκυπριακής πλευράς για την οικονομία σημειώνεται ότι τα έσοδα του κράτους θα αναδιανέμονται στις συνιστώσες πολιτείες «αναλογικά προς το ΑΕΠ, αφού εξυπηρετηθούν οι ανάγκες της ομοσπονδιακής κυβέρνησης». Υπενθυμίζεται ότι ο Νίκος Αναστασιάδης έχει δεσμευθεί ότι, εφόσον υπάρξει διευθέτηση του Κυπριακού, τα έσοδα από το φυσικό αέριο θα μοιραστούν αναλογικά στις δύο κοινότητες, ενώ έχει αφήσει να εννοηθεί ότι μέρος του κυπριακού φυσικού αερίου θα μπορούσε να διοχετευθεί μέσω Τουρκίας στην ευρωπαϊκή αγορά.